

Prima instanță: judecătoria Botanica, mun. Chișinău (jud. L. Gafton)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. N. Traciuc, M. Anton, Iu. Cotruță)

Instanța de recurs: Curtea Supremă de Justiție (jud. T. Vieru, V. Clevadi, T. Chișca-Doneva, N. Craiu, O. Sternioală)

ÎNCHEIERE

28 septembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței

Judecătorii:

Tatiana Vieru

Valentina Clevadi

Mariana Pitic

Iuliana Oprea

Oleg Sternioală

examinând cererea de revizuire depusă de Țârdea Pelagheia împotriva deciziei din 20 iulie 2016 a Curții Supreme de Justiție,

adoptată în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Pelagheia Țârdea împotriva Nadejdei Arnautu, intervenient accesoriu Maria Hrolovici cu privire la declararea nulității contractului de donație,

c o n s t a t ă :

La data de 24 decembrie 2014, avocatul Oxana Secrieru, în interesele Pelagheiei Țârdea, s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Nadejdei Arnautu solicitând inițial anularea contractului de donație din 17 decembrie 2009.

În motivarea acțiunii s-a invocat că la data de 17 decembrie 2009 reclamanta Pelagheia Țârdea a încheiat cu Nadejda Arnautu un contract de donație, obiectul căruia l-au constituit bunurile amplasate în mun. Chișinău, or. Sîngera, str. Ion Creangă, nr. 36 și anume: - terenul pentru construcții cu suprafața de 0,0733 ha, cu numărul cadastral 0111117.178; - casa de locuit individuală cu suprafața de 91,6 m.p., cu numărul cadastral 00111117.178.01; - construcție accesorie cu suprafața de 29,9 m.p., cu numărul cadastral 0111117178.02; - construcție accesorie cu suprafața de 15,1 m.p., cu numărul cadastral 0111117178.03.

Indică că, la data încheierii contractului, reclamanta era grav bolnavă și nu-și dădea seama de ce se întâmpla la acel moment, suferea de o maladie, ce determină că în perioade de criză să nu-și poată conștientiza acțiunile, aceasta fiind localizată și într-o continuă evoluție de mai bine de 15 ani.

Afirma că, la momentul încheierii contractului, notarul nu a verificat specificul bolii de care suferea reclamanta la acel moment și, în consecință, nu a fost stabilit discernământul ultimei ca element al consimțământului pentru a putea încheia acte juridice.

În drept acțiunea a fost întemeiată pe prevederile art.225 Cod civil.

La data de 30 iunie 2015, avocatul Oxana Secrieru, în interesele Pelagheiei Țârdea, a depus cerere de concretizare a cerințelor, solicitînd declararea nulității contractului de donație nr. 1470 din 16 decembrie 2009, invocînd ca temei de drept prevederile art. art.210 alin.(4), 833, 835, 836 Cod civil. Ca circumstanțe de fapt, suplimentar la cererea inițială, s-a indicat că față de reclamantă au fost întreprinse acțiuni de maltratare, ceea ce denotă o ingraturitudine gravă.

Prin hotărîrea din 07 august 2015 a judecătorei Botanica, mun. Chișinău a fost respinsă cererea de chemare în judecată depusă de Pelagheia Țârdea împotriva Nadejdei Arnautu, intervenient accesoriu Maria Hrolovici cu privire la declararea nulității contractului de donație.

Prin decizia din 28 ianuarie 2016 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul depus de avocatul Oxana Secrieru, în interesele Pelagheiei Țârdea; s-a casat hotărîrea din 07 august 2015 a judecătorei Botanica, mun. Chișinău și s-a pronunțat o nouă hotărîre prin care a fost constatată nulitatea contractului de donație nr.1471 din 16 decembrie 2009 încheiat între Pelagheia Țârdea și Nadejda Arnautu; s-a încasat din contul Nadejdei Arnautu la bugetul de stat taxa de stat în mărime de 9837,06 lei.

Prin încheierea din 28 aprilie 2016 a Curții de Apel Chișinău s-a corectat eroarea admisă referitor la numărul contractului, cu indicarea în loc de „1471” numărul corect „1470” și numărul imobilului, cu indicarea numărului „36” în loc de „34”.

Prin decizia din 20 iulie 2016 a Curții Supreme de Justiție s-a admis recursul declarat de Nadejda Arnautu; s-a casat decizia din 28 ianuarie 2016 a Curții de Apel Chișinău și s-a menținut hotărîrea din 07 august 2015 a judecătorei Botanica, mun. Chișinău, adoptată în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Pelagheia Țârdea împotriva Nadejdei Arnautu, intervenient accesoriu Maria Hrolovici cu privire la declararea nulității contractului de donație.

La data de 28 iulie 2016 Pelagheia Țârdea a depus cerere de revizuire împotriva deciziei din 20 iulie 2016 a Curții Supreme de Justiție, solicitînd casarea acesteia cu menținerea deciziei din 28 ianuarie 2016 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea cererii de revizuire s-a invocat că, instanței de recurs nu i s-a adus la cunoștință încheierea judecătorei Botanica din 13 octombrie 2015 prin care s-a constat aplicarea violenței în privința Pelagheiei Țârdea fiind emisă ordonanță de protecție a victimei. În aceste condiții, revizuenta menționează prevederile art. 6 CEDO, care impune ca o parte să aibă o posibilitate rezonabilă de a-și expune cauza în tribunal în condiții, care nu o dezavantajează în mod apreciabil în raport cu partea adversă.

De asemenea, revizuenta face referire și la cauza Dombo E. B.V. contra Olantei din 27.10.1993, în care se indică că fiecare parte la un proces beneficiază de o posibilitate rezonabilă de a-și expune poziția în fața instanței în condiții în care să nu o dezavantajeze semnificativ vis-a-vis de partea adversă.

Menționează revizuenta și prevederile art. 4 din Constituția RM și art. 12 alin. (1) CPC, din care rezultă că instanțele judecătorești naționale au obligația să aplice în mod direct prevederile Convenției Europene în tot spectrul acesteia, precum și concluziile instanței europene în orice caz concret ce este supus aprecierii lor, iar în cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit la

cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a art. 6 par. 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale (Hiro Balani contra Spaniei, 1994).

În aceste condiții, remarcă că admiterea cererii de revizuire în cauză, rezultând din sensul art. 3, art. 6 și paragraful 2 al art. 4 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului, nu constituie încălcarea în privința intimatului a principiului securității raporturilor juridice, ci reprezintă o măsură necesară și admisibilă într-o societate democratică pentru apărarea unui interes public și a echității justiției. Redeschiderea procesului în pricina dată rezultă din necesitatea înlăturării unor consecințe negative serioase, generate în urma încălcării flagrante a normelor constituționale, care au lezat interese publice și care nu pot fi rectificate decât prin reexaminarea cauzei.

Relevă că, o hotărîre judecătorească în care se constată o încălcare a drepturilor fundamentale a persoanei garantate de Constituție și de Convenție, obligă instanța de revizuire să înlăture acea încălcare și să repare consecințele astfel încît să restabilească atît cît este posibil situația existentă înaintea încălcării.

În conformitate cu art.448, alin.(4) CPC, cererile de revizuire împotriva deciziilor curților de apel în privința cărora Curtea Supremă de Justiție s-a pronunțat printr-o decizie asupra inadmisibilității se examinează de Curtea Supremă de Justiție.

În conformitate cu art.453, alin. (1), lit.) CPC, după ce examinează cererea de revizuire, instanța emite unul din următoarele acte de dispoziție încheierea de respingere a cererii de revizuire ca fiind inadmisibilă.

Examinînd motivele invocate de revizuent, Colegiul ajunge la concluzia că cererea de revizuire depusă urmează a fi respinsă ca fiind inadmisibilă.

În conformitate cu art. 449 lit. b) și h) CPC, revizuirea se declară în cazurile cînd au devenit cunoscute unele circumstanțe sau fapte esențiale ale pricinii care nu au fost și nu au putut fi cunoscute revizuientului, dacă acesta dovedește că a întreprins toate măsurile pentru a afla circumstanțele și faptele esențiale în timpul judecării anterioare a pricinii; dacă Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat, printr-o hotărîre, fie Guvernul Republicii Moldova a recunoscut, printr-o declarație, o încălcare a drepturilor sau libertăților fundamentale care poate fi remediată, cel puțin parțial, prin anularea hotărîrii pronunțate de o instanță de judecată națională.

Este de menționat că, pentru a invoca prevederile art. 449 lit. b) CPC, este important ca circumstanțele sau faptele prezentate ca temei de revizuire trebuie să influențeze esențial soluția dată inițial de instanță, în sensul că nu orice sau fapte necunoscute anterior pot servi temei de revizuire, ci doar atunci cînd sînt determinate pentru judecarea justă a cauzei.

Pentru acest temei de revizuire, esențial este ca revizuentul să probeze că nu a știut anterior pronunțării hotărîrii a cărei revizuire se cere despre aceste circumstanțe sau fapte și că nu a avut posibilitatea de a le cunoaște, în caz contrar ele nu pot servi ca temei de revizuire. Mai mult, revizuentul trebuie să demonstreze că a întreprins toate măsurile pentru a afla circumstanțele și faptele esențiale în timpul judecării anterioare a pricinii. Astfel, ca o condiție esențială de redeschidere a procesului pe acest temei este ca circumstanțele (faptele) să fi existat obiectiv pînă la data

pronunțării hotărârii, ele urmând a fi diferențiate de faptele noi apărute după pronunțarea hotărârii.

La caz, Colegiul conchide că revizuenta Pelagheia Țârdea anexînd la cererea de revizuire a încheierii judecătoreiei Botanica din 13 octombrie 2015 prin care s-a constatat aplicarea violenței în privința Pelagheiei Țârdea fiind emisă ordonanță de protecție a victimei, nu a probat nici într-un fel și nici nu a demonstrat instanței că despre înscrisul dat nu a cunoscut sau nu a avut posibilitate de a îl cunoaște pînă la adoptarea deciziei contestate.

În această ordine de idei, Colegiul constată cu certitudine că toate faptele invocate de revizuentă ca circumstanțe pe care nu le-a cunoscut, dar care sunt determinante pentru revizuirea soluției, erau și/sau puteau fi cunoscute la momentul examinării și adoptării deciziei revizuirea cărei se solicită, avînd în vedere că acestea sunt de fapt un șir de norme legale interpretate de către revizuent în contextul circumstanțelor de fapt din litigiu.

Astfel, Colegiul constată că revizuenta Pelagheia Țârdea nu a prezentat alte înscrisuri care să corespundă caracteristicilor cerute de norma de drept indicată.

Cu referire la prevederile art. 449 lit. h) CPC, ce la fel au constituit temei de revizuire, Colegiul reține următoarele.

În conformitate cu art. 449 lit. h) CPC, revizuirea se declară în cazul în care Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat, printr-o hotărîre, fie Guvernul Republicii Moldova a recunoscut, printr-o declarație, o încălcare a drepturilor sau libertăților fundamentale care poate fi remediată, cel puțin parțial, prin anularea hotărîrii pronunțate de o instanță de judecată națională.

La caz, Colegiul menționează că deși revizuenta indică în cererea sa prevederile art.449 lit. h) din CPC, argumentele în susținerea acesteia nu pot fi raportate la temeiurile stabilite de art.449 lit.h).

Referitor la acest temei se menționează că existența unei constatări a Curții Europene a Drepturilor Omului privind încălcarea unui drept sau a unei libertăți fundamentale ale omului, în pricina a cărei act judecătoreesc se solicită a fi revizuit, constituie drept temei de admitere a cererii de revizuire.

Astfel, în conformitate cu aceste prevederi legale, revizuirea poate fi declarată în cazul în care, după rămînerea hotărîrii irevocabile, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat printr-o hotărîre o încălcare a drepturilor sau libertăților fundamentale care poate fi remediată, cel puțin parțial, prin anularea hotărîrii pronunțate de o instanță de judecată națională.

Prin urmare, verificînd temeinicia motivelor de revizuire invocate, Colegiul Curții Supreme de Justiție consideră că acestea nu pot fi reținute și nu pot servi ca temei de revizuire a hotărîrii contestate, în sensul art. 449 lit. h) din CPC, din motiv că revizuenta nu a prezentat careva probe ce ar confirma existența unei hotărîri definitive a Curții Europene a Drepturilor Omului în privința ei, prin care să fie stabilit faptul că în cadrul examinării recursului declarat împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău, acesteia i-ar fi fost încălcate drepturile prevăzute de Convenția Europeană.

Deci, cu certitudine s-a stabilit că simpla referire la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului nu poate suplini lipsa unei argumentări logico-juridice a cererii de revizuire, care în mod imperativ urma să fie expusă în cererea de

revizuire.

Rezultând din cele menționate, Colegiul ajunge la concluzia de a respinge cererea de revizuire ca fiind inadmisibilă.

În conformitate cu prevederile art. 449 lit. b), h), art. 453 CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Se respinge ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire depusă de către Țârdea Pelagheia împotriva deciziei din 20 iulie 2016 a Curții Supreme de Justiție.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele ședinței

Tatiana Vieru

Judecătorii:

Valentina Clevadî

Mariana Pitic

Iuliana Oprea

Oleg Sternioală